

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Кафедра	Рисунок	Рік навчання	2
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	022 «Дизайн»	Семестри	4

Академічний рисунок

4 семестр 2023-24 навч. рік
(30 січня – 13 травня 2024 р.)

Викладач Будник Олексій Петрович, Сивоконєв С.О.

E-mail vsneval1@gmail.com

050-10-45-593

Заняття дистанційно

Консультації онлайн

Адреса ауд. 32, поверх 2, корпус 1, вул. Мистецтв 8

Телефон (057) 706-02-81 (кафедра рисунка)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем у стінах академії під час військового стану не відбуваються, офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою та у вайбері, телеграмі чи месенджері. В разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на електронну пошту викладача.

Умови листування:

1) у листі обов'язково має бути зазначена назва дисципліни та ім'я автора — анонімні листи розглядатися не будуть; 2) файли підписувати таким чином: *прізвище, назва дисципліни, тема завдання*.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Академічний рисунок» є певний обсяг знань з креслення, перспективи, пластичної анатомії. Студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу вибіркової дисципліни та підготовки у практичній роботі.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Показ фото робіт із методичного фонду кафедри рисунку. Ознайомлення студентів з електронними версіями матеріалу з класичного та сучасного світового рисунка та застосування додаткової літератури з дисципліни.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виконання завдань потребує наступні матеріали: папір (розмір 40x60), олівці.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Для дизайнерів рисунок – це невід'ємна частина творчого розвитку, оскільки її виразними засобами є колір, тон, лінія, пляма, фактура, тон. Академічний рисунок втілює у собі й вимогу вирішення композиції, що також необхідно для формування творчого мислення. В академічному рисунку, в задачі котрого входить використання законів перспективи та знання анатомії тіла людини, необхідно виразити й схильність до точної передачі оточуючої середовища. Для грамотного ведення рисунку необхідна послідовність та конструктивно-аналітичний підхід.

В результаті вивчення дисципліни «Академічний рисунок» студенти повинні:

Знати основи лінійної та повітряної перспективи, закони розподілення світла по формі, поняття світло-тіньових відношеннях, основи пластичної анатомії людини;

Вміти аналізувати,

виразно відтворювати конкретний пластичний зміст натури з урахуванням цілності усіх складових: простору, середовища, пропорцій та об'ємної форми, освітлення, фактури матеріалу. Вміти цільне бачити, спостерігати та запам'ятовувати бачене, виконувати короточасні рисунки, начерки, рисунки за уявою.

Мати навички

послідовно вести роботу над рисунком на основі принципу від загального до простого, а потім від простого до узагальненого, володіти технічними прийомами рисування від простих до самих складних.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Академічний рисунок – одна з фундаментальних дисциплін, яка сприяє формуванню у студента художнього смаку у його дизайнерських розробках. Згідно з навчальним планом, що ухвалений методичною радою ХДАДМ, вона вивчається студентами протягом 2 курсів (3 кредити ECTS, 360 годин, у тому числі 180 годин - аудиторні заняття (практичні), 180 годин – самостійні).

4 семестр має 3 кредити, 90 годин: з них: 45 — практичні заняття, 45 — самостійні.

4 семестр (2 курс) містить :

2 модуля, 4 практичних завдання за темою «Гіпсова класична постать людини»

МОДУЛЬ 1 містить практичні завдання:

- 1) «Рисунок гіпсової постаті людини»
- 2) «Рисунок анатомічної постаті (Анатомічна постать Гудона) у двох положеннях»

МОДУЛЬ 2 містить практичні завдання:

- 1) «Короточасний рисунок класичної гіпсової постаті людини»
- 2) «Рисунок гіпсової класичної постаті людини»

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання серії завдань. Основна форма вивчення курсу — практичні завдання.

Основна форма вивчення курсу — практична академічна робота при виконанні аудиторних та поза аудиторних завдань в контексті учбового курсу.

Мета запропонованих завдань — вправи побудовані за принципом послідовного ускладнення учбових задач, пов'язаних між собою смисловим навантаженням.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно		A	A+	98–100	задовільно	64–74	D
добре	82–89	B			незадовільно (повторне проходження)	0–34	F

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення згалузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студенти повинні обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності студент має право на дозвіл вийти з аудиторії. Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах безпосередньо впливає на зниження підсумкової оцінки (мінус 3 бали за кожний пропуск).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю визначено підлог роботи студент зобов'язаний її переробити. Якщо факт академічної недоброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді — студент максимально отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю. **Корисні посилання:**
<https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>
<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Навч. тиж де нь	Тема	Вид заняття	Зміст	Кількість годин ауд./сам.	Рубіжний контроль	Деталі
1	1	Практичні/самостійні	Вступна бесіда, постановка задач. Композиційні нариси та затвердження ескізів до завдання «Рисунок гіпсової постаті людини».	3/3	Поточний перегляд	
2	1	Практичні/самостійні	Перенос композиції на великий формат. Побудова пропорцій у форматі.	3/3	Поточний перегляд	
3	1	Практичні/самостійні	Визначення пропорцій гіпсової постаті людини, завершення роботи над завданням.	3/3	Поточний перегляд	
4	2	Практичні/самостійні	Постановка задач на друге завдання 1 модулю: Рисунок анатомічної постаті (Екорше Гудона) у двох положеннях.	3/3	Поточний перегляд	

			Композиційні нариси.			
5	2	Практичні/ самостійні	Перенос композиції з нарису на великий формат. Визначення пропорцій. Рисунок анатомічної постаті (Екорше Гудона) у двох положеннях.	3/ 3	Поточний перегляд	
6	2	Практичні/ самостійні	Рисунок анатомічної постаті (Екорше Гудона) у двох положеннях.	3/ 3	Поточний перегляд	
7	3	Практичні/ самостійні	Рисунок анатомічної постаті (Екорше Гудона) у двох положеннях. Завершення роботи над завданням.	3/ 3	Поточний перегляд	
8	3	Практичні/ самостійні	2 модуль. Рисунок класичної гіпсової постаті людини. Короткочасні нариси.	3/ 3	Поточний перегляд	
9	3	Практичні/ самостійні	Рисунок класичної гіпсової постаті людини.	3/ 3	Поточний перегляд	
10	3	Практичні/ самостійні	Рисунок гіпсової класичної постаті людини. Вивчення пропорцій, конструктивних та пластичних особливостей постаті людини з допомогою ліній та основних тональних відносин.	3/ 3	Поточний перегляд	
11	4	Практичні/ самостійні	Екзаменаційне завдання. Рисунок гіпсової класичної постаті людини.	3/ 3	Поточний перегляд	
12	4	Практичні/ самостійні	Екзаменаційне завдання. Рисунок гіпсової класичної постаті людини.	3/ 3	Поточний перегляд	
13	4	Практичні/ самостійні	Екзаменаційне завдання. Рисунок гіпсової класичної постаті людини.	3/ 3	Поточний перегляд	
14	4	Практичні/ самостійні	Екзаменаційне завдання. Рисунок гіпсової класичної постаті людини.	3/ 3	Поточний перегляд	
15	4	Практичні/ самостійні	Екзаменаційне завдання. Рисунок гіпсової класичної постаті людини. Завершення роботи	3/ 3	Поточний перегляд	
			Разом за семестр: практичні самостійні	90 45 45	Екзаменац. перегляд	

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Відмінно (90-100 балів, А): Рисунок виконано бездоганно як в цілому, так і з точки зору графічного виконання окремих його елементів та деталей:

- точне, безпомилкове розташування усього зображення та його елементів в аркуші паперу;
- визначено та передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів автора;
- вірне зображення пропорційних співвідношень одного об'єкту до іншого, окремих деталей до цілого;
- точна передача конструкції об'єкту зображення, переконлива передача форми об'єктів засобами лінійної та повітряної перспективи, використанням законів світлотіні, тону і тональних співвідношень;
- висока технічна майстерність, професіоналізм.

Це найвищий рівень виконання навчального (академічного) завдання: при виконанні усіх перелічених вимог рисунок виглядає дуже майстерним, естетичним, відчувається певна натхненність при виконанні завдання. Безпомилкове виконання базових вимог.

Добре (82–89 балів, В) . Рисунок виконано добре як з точки зору загального естетичного сприйняття,

так і з точки зору графічного виконання:

- добре розташування зображення на аркуші паперу;
- непогано передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів;
- добре передано пропорційне співвідношення одного об'єкту до одного, окремих деталей до цілого;
- проаналізовано конструкцію об'єкту засобами лінійної та повітряної перспективи;
- непогане використання графічного матеріалу, висока технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.

Добре виконаний рисунок, але допущено 1-2 незначні помилки в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано добре з точки зору базових вимог академічної школи.

Добре (75–81 балів, C). Рисунок виконано добре як з точки зору загального естетичного сприйняття, так і з точки зору графічного виконання:

- добре розташування на аркуші паперу;
- непогано передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів;
- добре передано пропорційне співвідношення одного об'єкту до одного, окремих деталей до цілого;
- проаналізовано конструкцію об'єкту засобами лінійної та повітряної перспективи;
- помітні добрі навички у передачі зображення, але недосконале використання графічного матеріалу і завершення рисунку.

Добре виконаний рисунок, але є недосконале виконання елементів, допущено 3-4 помилки в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано добре з точки зору базових вимог академічної школи.

Задовільно (64-74 балів D). Рисунок виконано достатньо непогано з точки зору графічного виконання окремих його елементів і деталей:

- непогане використання графічного матеріалу, технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.
- непогане розташування усього зображення в аркуші паперу;
- невиразно визначено і передано рух зображеного об'єкту;
- не зовсім точне зображення пропорційних співвідношень;
- присутні помилки у передачі форми об'єктів;
- недосконале використання графічного матеріалу.

Рисунок виконано задовільно, допущено 5-6 помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано задовільно з точки зору базових вимог академічної школи.

Задовільно (60-63, E). Рисунок виконано майже непогано з точки зору графічного виконання окремих його елементів і деталей:

- непогане використання графічного матеріалу, технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.
- погане розташування усього зображення в аркуші паперу;
- невиразно визначено і передано рух зображеного об'єкту;
- не зовсім точне зображення пропорційних співвідношень;
- присутні помилки у передачі форми об'єктів;
- недосконале використання графічного матеріалу.

Рисунок виконано задовільно, допущено 7-8 помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано задовільно з точки зору базових вимог академічної школи.

Незадовільно (35-59 балів, FXF). Рисунок виконано незадовільно з точки зору графічного виконання:

- суттєві недоліки у розташуванні усього зображення в аркуші паперу;

- погано передано рух зображеного об'єкту;
- є суттєві помилки у зображенні пропорційних співвідношень;

- недосконала передача конструкції об'єкту зображення;
- слабка технічна майстерність.

Рисунок виконано незадовільно, допущено 9-10 помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки.

Незадовільно (1–34 балів, F). Рисунок виконано незадовільно з точки зору графічного виконання:

- суттєві недоліки у розташуванні усього зображення в аркуші паперу;
- погано передано рух зображеного об'єкту;
- є суттєві помилки у зображенні пропорційних співвідношень;
- недосконала передача конструкції об'єкту зображення;
- слабка технічна майстерність

Рисунок виконано незадовільно, стадія рисунка не завершена.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять (1-3), виставкова участь у фестивалях та конкурсах (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 8.

КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, ЯКІ МАЮТЬ БУТИ СФОРМОВАНІ В РЕЗУЛЬТАТІ ОСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі дизайну, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів дизайну та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)	Програмні результати навчання (ПРН)
<p>ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 02. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 06. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК 09. Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>	<p>ПРН 1. Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.</p> <p>ПРН 6. Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.</p> <p>ПРН 14. Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики.</p> <p>ПРН 16. Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)</p>	
<p>СК 9. Здатність зображувати об'єкти навколишнього середовища і постаті людини засобами пластичної анатомії, спеціального рисунка та живопису (за спеціалізаціями).</p> <p>СК 10. Здатність застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності (за спеціалізаціями).</p>	

1. Архітектурний рисунок у контексті професійної освіти. // Збірник наукових праць за матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, молодих учених і науково-педагогічних працівників / За ред. В.В. Ніколаєнка. – Полтава : ПолтНТУ, 2018. 191 с. : іл.
2. Клименюк Т. М. Креслення, рисунок, композиція. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 300 с.
3. Маслоva С. Антураж і стаж у навчальних роботах дисципліни «Архітектурне проектування» на першому курсі. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://77.121.11.9/bitstream/PolNTU/1210/1/АНТУРАЖ%20І%20СТАФАЖ%20У%20НАВЧАЛЬНИХ%20РОБОТАХ%20ДИСЦИПЛІНИ%20«АРХІТЕКТУРНЕ%20ПРОЕКТУВАННЯ»%20НА%20ПЕРШОМУ%20КУРСІ%20.pdf>.
4. Основи рисунка, учбове видання, серія «Художнику початківцю». «Астрель», 2002.
5. Прохорова Н. А. Академічний рисунок як фундамент творчої грамотності для формування творчої особистості [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/18727/1/N_Prohorova_AP_2_2016_IM.pdf
6. Сучасне мистецтво. Науковий збірник. Випуск XIV. К.: ІПСМ НАМ України, 2018. 375 с.
7. Сухенко В.О. Рисунок: навчальний посібник. К.: Вона-Манте, 2004.
8. Хосе Паррамон. Портрет. Уроки майстерності, серія «Школа малюнку». 2005.
9. Чеботов І.П. Харківська школа рисунка, Харків, Софія-А, 2017. 336 с.
10. Ендрю Луміс. Малювання голів. Нью-Йорк, «Вікінг Прес».

Допоміжна

1. Bammes G. Der nackte Mensch. Dresden: Veb Verlag der Kunst, 1982.